

V zadevi Pipuš proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) kot senat v sestavi:

Angelika Nußberger, *predsednica*,

Boštjan M. Zupančič,

Vincent A. De Gaetano, *sodnika*,

in Stephen Phillips, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 23. septembra 2014,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 24141/06) proti Republiki Sloveniji, ki jo je na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 25. maja 2006 vložil slovenski državljani Andrej Pipuš (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).
2. Pritožnika je zastopala B. Senčar - Leljak, odvetnica iz Maribora. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopala njena zastopnica.
3. 14. februarja 2012 je bila pritožba razglašena za nesprejemljivo zaradi preuranjenosti..
4. Po ugotovitvi, da je bilo Sodišče obveščeno, da so bili domači postopki končani pred razglasitvijo nesprejemljivosti pritožbe, se je Sodišče 13. novembra 2012 odločilo za ponovno odprtje zadeve.
5. 17. decembra 2012 je bila vlada obveščena o pritožbi.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

6. Pritožnik je bil rojen leta 1954 in živi v Mariboru.

A. Pravdni postopek

9. maja 1994 je pritožnik podpisal najemno pogodbo z D.V., V.V. in B.V.
9. decembra 1994 je pritožnik vložil tožbo proti najemnikom, v kateri je trdil, da so ti kršili določbe najemne pogodbe.
4. marca 2004 je Okrajno sodišče v Mariboru zavrnilo tožbo pritožnika. Pritožnik se je pritožil.
6. junija 2006 je Višje sodišče v Mariboru zavrnilo pritožnikovo pritožbo.
- Pritožnik je vložil ustavno pritožbo na ustavno sodišče, ki je bila 13. decembra 2007 zavržena.

B. Postopek v zvezi z odškodninskim zahtevkom za nepremoženjsko

škodo zaradi domnevnih zamud v zgoraj navedenih kazenskih postopkih

21. septembra 2009 je bila vlada obveščena o pritožbi. 21. decembra 2009 je vlada sporočila, da je bil pritožniku ponujen predlog za poravnavo v skladu s 25. členom Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja ("zakon iz leta 2006"). Vendar domači postopek poravnave ni bil uspešen.

30. decembra 2009 je pritožnik na podlagi zakona iz leta 2006 pri Okrajnem sodišču v Celju vložil zahtevek za odškodnino v znesku 4.700 EUR za nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi trajanja pravnega postopka.

8. novembra 2010 je sodišče izdalo sodbo. Sodišče je ugotovilo, da je bila kršena pravica pritožnika do sojenja v razumnem roku in da mora država pritožniku plačati 4.320 EUR. Preostanek zahtevka je sodišče zavrnilo. Pritožnik se je pritožil.

29. junija 2011 je Višje sodišče v Celju spremenilo prvostopenjsko sodbo v delu, ki se nanaša na zakonske zamudne obresti in stroške postopka. V preostalem delu je pritožnikovo pritožbo zavrnilo.

17. oktobra 2011 je pritožnik vložil ustavno pritožbo. V ustavni pritožbi pritožnik ni načel vprašanja, da je bil zakon iz leta 2006 neučinkovit zaradi tega, ker je bila zgornja meja odškodnine za nepremoženjsko škodo določena na 5.000 EUR.

30. novembra 2011 je ustavno sodišče zavrglo pritožnikovo ustavno pritožbo.

II. UPOŠTEVANI DOMAČA ZAKONODAJA IN PRAKSA

7. Za upoštevanje domačo zakonodajo glej sodbo *Grzinčič proti Sloveniji*, št. 26867/02, 3. maj 2007.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA KONVENCIJE

8. Pritožnik se je pritožil, da trajanje postopka ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče."

A. Sprejemljivost

9. Sodišče ob upoštevanju sodne prakse ugotavlja, da je pritožnikov status žrtve odvisen od tega, ali je bilo zadoščenje, ki mu je bilo prisojeno na domači ravni, primerno in zadostno glede na 41. člen konvencije (glej med drugim *Jakupović proti Hrvaški*, št. 12419/04, 16. odstavek, 31. julij 2007; *Scordino proti Italiji* (št. 1) [VS], št. 36813/97, 178.–213. odstavek, ESČP 2006-V, in *Cocchiarella proti*

Italiji [VS], št. 64886/01, 69.–98. odstavek, ESČP 2006-V).

10. Sodišče ugotavlja, da je bilo pritožniku v domačem postopku prisojenih 4.320 evrov (EUR). Ob upoštevanju trajanja pravnega postopka navedeni znesek pomeni manj kakor 40 % vrednosti, ki bi jo Sodišče v skladu s svojo prakso verjetno prisodilo v okoliščinah zadeve. Pritožnikovo zadoščenje na domači ravni torej ni bilo zadostno (glej *Cocchiarella*, navedeno zgoraj, 106.–107. odstavek; glej tudi *Madžarević proti Sloveniji*, št. 38975/05, 36.–39. odstavek, 15. maj 2012). V skladu s tem lahko pritožnik še vedno trdi, da je "žrtev" kršitve pravice do sojenja v razumnem roku.

11. Sodišče prav tako ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena po točki a tretjega odstavka 35. člena konvencije in ni nesprejemljiva niti iz katerih drugih razlogov. Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

12. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 9. decembra 1994 in se končalo 13. decembra 2008. Postopek je torej na treh stopnjah sodišča trajal trinajst let in sedem mesecev.

13. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presojati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve, ravnanje pritožnika in ustreznih organov ter kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (glej med številnimi drugimi zadevami *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

14. Sodišče ob upoštevanju okoliščin zadeve in svoje sodne prakse (glej *Tomažič proti Sloveniji*, št. 38350/02, 54.–61. odstavek; 13. december 2013, *Rumpf proti Nemčiji*, št. 46344/06, 41.–46. odstavek, 2. september 2010, in *Jazbec proti Sloveniji*, št. 31489/02, 64.–69. odstavek, 14. december 2006) meni, da je postopek v tej zadevi trajal predolgo in da ni bila izpolnjena zahteva po "razumnem času".

15. Zato je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

II. ZATRJEVANA KRŠITEV 13. ČLENA KONVENCIJE

16. Pritožnik se je tudi pritožil, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri predolgotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita, saj je zgornja meja odškodnine za nepremoženjsko škodo določena na 5.000 EUR. 13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

17. Vlada je zatrjevala, da pravna sredstva niso bila izčrpana, pri čemer se je sklicevala na dejstvo, da je pritožnik v domačem postopku zahteval samo znesek 4.700 EUR, in nadaljevala, da tudi v ustavni pritožbi ni izpodbijal zakonsko določene omejitve odškodnine za nepremoženjsko škodo, kot je določena v zakonu iz 2006.

18. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za domnevno kršitev zahteve iz prvega odstavka 6. člena, po katerem mora biti zadeva obravnavana v razumnem roku (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000-XI).

19. V skladu s sodno prakso Sodišča v zvezi z dokaznim bremenom glede vprašanja učinkovitosti notranjeproavnih sredstev je vlada tista, ki mora Sodišče prepričati, da je bilo zadevno pravno sredstvo učinkovito. Ne glede na to, ko je breme dokazovanja izpolnjeno, mora pritožnik dokazati, da je bilo zadevno pravno sredstvo iz kakšnega razloga nezadostno in neučinkovito v določenih okoliščinah zadeve (glej, *Akdivar in drugi proti Turčiji*, 16. september 1996, 68. odstavek, *Poročila o sodbah in sklepih 1996-IV*).

20. Sodišče v tem pogledu pripominja, da je že v zadevi *Grzinčič proti Sloveniji* (št. 26867/02, navedena zgoraj) in zatem v sklepu *Korenjak proti Sloveniji* (sklep št. 463/03, 15. maj 2007) ugotovilo, pri čemer je svoje zaključke oprlo na oceno zakonodajnih določb zakona iz leta 2006, da je bil skupek pravnih sredstev, ki je bil na voljo v primerih predolгих postopkov na prvi in drugi stopnji, učinkovit v smislu, da so pravna sredstva načeloma lahko preprečila nadaljevanje domnevne kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja in zagotavljala ustrezno odškodnino za kršitev, ki se je že zgodila (*Grzinčič*, navedeno zgoraj, 98. odstavek).

21. Ob upoštevanju, da je pritožnik v domačem postopku zahteval manjšo odškodnino od najvišjega zneska, ki ga določa zakon iz 2006, in da v ustavni pritožbi tudi ni izpodbijal zakonsko določene zgornje meje 5.000 EUR, Sodišče soglaša z vlado, da torej ni dokazal, da zadevno pravno sredstvo v njegovi zadevi ne bi moglo biti učinkovito (glej *mutatis mutandis Daddi proti Italiji* (sklep), 15476/09, 2. junij 2009).

22. Iz tega izhaja, da je ta pritožba očitno neutemeljena in jo je treba zavrniti v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

23. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Odškodnina

24. Pritožnik je zahteval dodatnih 5.680 EUR za nepremoženjsko škodo.

25. Vlada je zahtevek izpodbijala zlasti ob sklicevanju na dejstvo, da je pritožnik v domačem postopku zahteval samo 4.700 EUR.

26. Sodišče ponovno poudarja, da kadar pritožnik izkoristi razpoložljivo notranjeproavno sredstvo ter doseže ugotovitev kršitve in prisoditev odškodnine,

vendar kljub temu še vedno lahko trdi, da je "žrtev", je lahko znesek, ki se prisodi po 41. členu, nižji od zneskov, ki jih je Sodišče prisodilo v podobnih zadevah. V takem primeru je treba za obdobje, ki ga je obravnaval domači organ, pritožniku prisoditi razliko med zneskom, prisojenim v domačem postopku, in zneskom, ki se ne bi štel za očitno nerazumnega, če bi ga prisodil pristojni domači organ (glej *Cocchiarella*, navedeno zgoraj, 139.–141. odstavek; *Jakupović*, navedeno zgoraj, 33.–35. odstavek, in *Solárová in drugi proti Slovaški*, št. 77690/01, 62. odstavek, 5. december 2006).

27. Sodišče ugotavlja, da so domači organi pritožniku prisodili 4.320 EUR. Sodišče meni, da pri prisojanju dodatne odškodnine ni mogoče preseči zneska, ki ga je pritožnik zahteval v domačem postopku. Ob upoštevanju okoliščin obravnavane zadeve in glede na zgornje ugotovitve Sodišče pritožniku prisoja dodatnih 380 EUR za nepremoženjsko škodo.

B. Stroški in izdatki

28. Pritožnik je zahteval tudi 2.650,50 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopku pred Sodiščem.

29. Vlada je zahtevku oporekala.

30. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le, če dokaže, da so dejansko nastali in bili neizogibni ter da je njihov znesek razumen. V obravnavani zadevi Sodišče ugotavlja, da je zastopničin honorar presegel honorar, predviden po domači tarifi. Sodišče ugotavlja, da je pritožnikova zastopnica zaračunala tudi stroške, predvidene za primer obravnave pred Sodiščem. Po mnenju Sodišča je zahtevani znesek nerazumen tudi zaradi tega, ker je zastopnica pred Sodiščem lahko uporabljala slovenski jezik. Zato Sodišče meni, da je na tej podlagi pritožniku upravičeno priznati znesek 1.000 EUR.

C. Zamudne obresti

31. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaš*a, da je pritožba glede prvega odstavka 6. člena sprejemljiva, preostali del pritožbe pa je nesprejemljiv;

2. *razsoja*, da je bil kršen prvi odstavek 6. člena konvencije;

3. *razsoja*,

- a) da mora tožena država v treh mesecih pritožniku plačati ta zneska:
 - i) 380 EUR (tristo osemdeset evrov) za nepremoženjsko škodo in morebitni davek;

- ii) 1.000 EUR (tisoč evrov) za stroške in izdatke ter morebitni davek, obračunan pritožniku;
- b) da se za navedena zneska od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

4. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 16. oktobra 2014 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Stephen Phillips
namestnik sodnega tajnika

Angelika Nußberger
predsednica